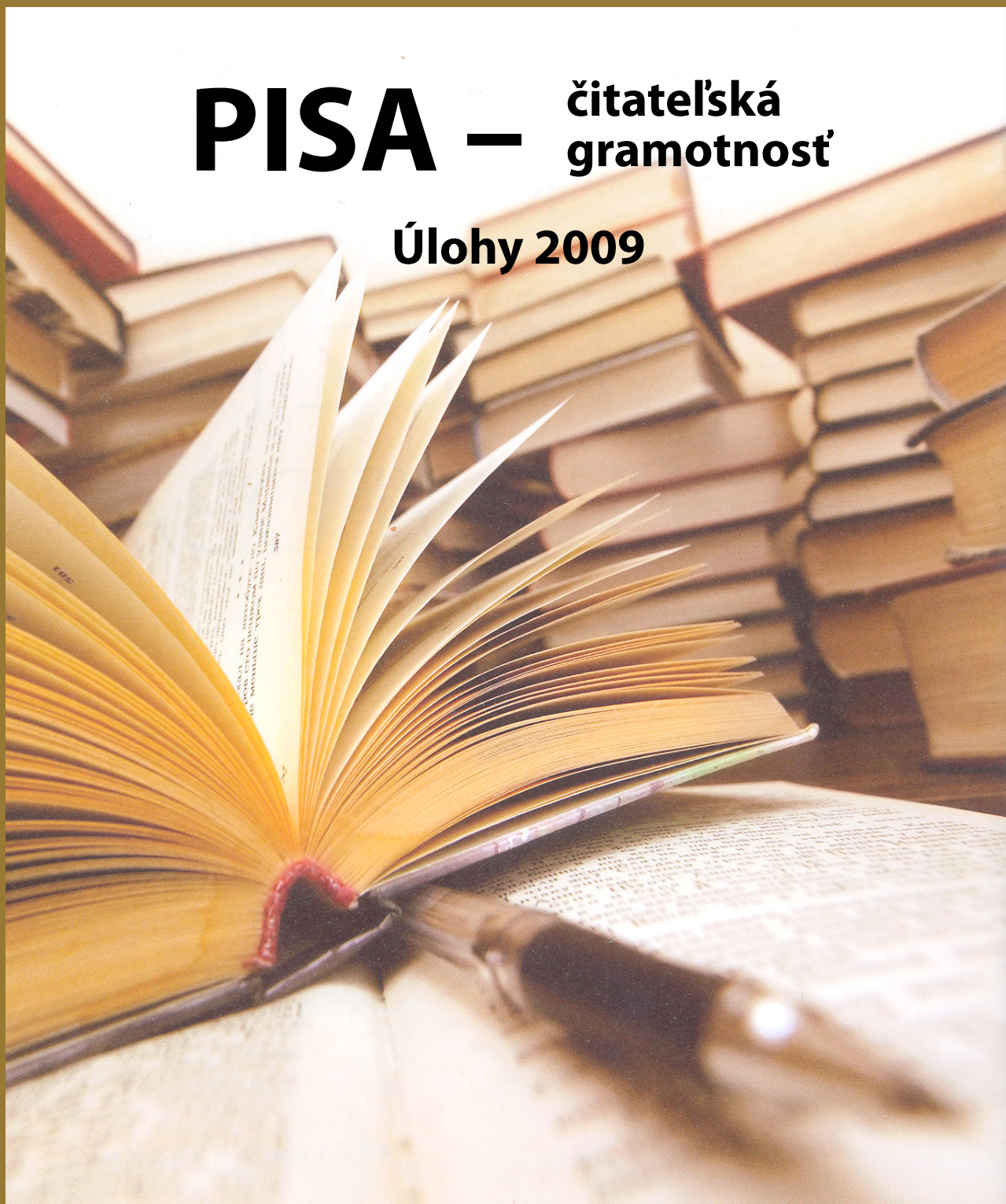

NÁRODNÝ ÚSTAV CERTIFIKOVANÝCH MERANÍ VZDELÁVANIA

PISA – čitateľská gramotnosť

Úlohy 2009

BRATISLAVA 2011

PISA – ČITATEĽSKÁ GRAMOTNOSŤ

Úlohy 2009

Obsah

Pár slov na úvod.....	5
1 Čitateľská gramotnosť podľa rámca PISA 2009.....	6
2 Úlohy a otázky	10
BALÓN	10
Otázka 1: BALÓNR417Q03	11
Otázka 2: BALÓNR417Q04	11
Otázka 3: BALÓNR417Q06	11
Otázka 4: BALÓNR417Q08	11
BEZPEČNOSŤ MOBILNÝCH TELEFÓNOV.....	12
Otázka 1: BEZPEČNOSŤ MOBILNÝCH TELEFÓNOVR414Q02	14
Otázka 2: BEZPEČNOSŤ MOBILNÝCH TELEFÓNOVR414Q11	14
Otázka 3: BEZPEČNOSŤ MOBILNÝCH TELEFÓNOVR414Q06	14
ČISTENIE ZUBOV	16
Otázka 1: ČISTENIE ZUBOVR403Q01	17
Otázka 2: ČISTENIE ZUBOVR403Q02	17
Otázka 3: ČISTENIE ZUBOVR403Q03	17
Otázka 4: ČISTENIE ZUBOVR403Q04	17
DARUJTE KRV	18
Otázka 1: DARUJTE KRVR429Q11	19
Otázka 2: DARUJTE KRVR429Q08	19
Otázka 3: DARUJTE KRVR429Q09	19
IDE O HRU	20
Otázka 1: IDE O HRU.....R452Q03	22
Otázka 2: IDE O HRU.....R452Q04	22
Otázka 3: IDE O HRU.....R452Q06	22
Otázka 4: IDE O HRU.....R452Q07	22
Otázka 5: IDE O HRU.....R452Q09	23
LAKOMEC A JEHO ZLATO	24
Otázka 1: LAKOMECR433Q01	25
Otázka 2: LAKOMECR433Q02	25
Otázka 3: LAKOMECR433Q05	25
Otázka 4: LAKOMECR433Q07	26
TELEWORKING	28
Otázka 1: TELEWORKINGR458Q01	29
Otázka 2: TELEWORKINGR458Q04	29
Otázka 3: TELEWORKINGR458Q07	29
3 Riešenia a hodnotenie.....	30
Prílohy	44
Príloha 1	45
Príloha 2	45

Pár slov na úvod

V marci 2009 sa na Slovensku už po tretíkrát uskutočnila štúdia OECD PISA, medzinárodné meranie a hodnotenie úrovne čitateľskej, matematickej a prírodovednej gramotnosti 15-ročných žiakov. Za účelom porovnania dosiahnutých výsledkov štúdia OECD PISA od svojho zahájenia v roku 2000 používa rovnaký základný dizajn. Slovenská republika sa po prvýkrát zúčastnila štúdie OECD PISA v roku 2003. Od tohto obdobia nenastala v nameranom výkone Slovenska reprezentovaného našimi 15-ročnými žiakmi žiadna významná zmena. Matematická gramotnosť osciluje okolo priemeru krajín OECD. Čitateľská gramotnosť a prírodovedná gramotnosť nedosahujú priemer.

Štúdia OECD PISA 2009 bola zameraná na čitateľskú gramotnosť. Okrem zaujímavých výsledkov a odkrytia rôznych súvislostí ovplyvňujúcich výkony našich žiakov štúdia PISA 2009 prináša aj množstvo inšpirácií a materiálov v podobe uvoľnených úloh. Uvoľnené úlohy už nebudú ďalej v štúdii OECD PISA použité. Táto publikácia je určená učiteľom, ktorí vnímajú význam čitateľskej gramotnosti ako kľúčovej kompetencie a chcú v tomto smere so svojimi žiakmi pracovať. Naším cieľom je predložiť im možnosti, ktoré pre túto oblasť ponúka štúdia PISA a poskytnúť tak inšpirácie na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti žiakov. Publikácia má charakter metodického materiálu. Texty k úlohám slúžia ako ukážky možností využitia rôznorodých textov a učiteľ a môžu inšpirovať pri vyhľadávaní a používaní iných textov vo vyučovacom procese, ako aj v spracovaní úloh k nim. V zbierke je niekoľko typov úloh, úlohy sú rozličnej náročnosti, vyžadujú od žiaka rôzne kognitívne činnosti a podobne. Poskytujú učiteľovi širokú škálu príkladov pre vlastné spracovanie úloh z rozličných motivačných textov. Zbierka neslúži na testovanie a hodnotenie čitateľskej gramotnosti žiakov¹ a ani na „nácvičenie“ žiakov, ako vypracovať úlohy PISA, čo by neprispelo k zlepšeniu čitateľskej gramotnosti žiakov.

Ako sa v zbierke orientovať? Prvá kapitola obsahuje všeobecné informácie o štúdii PISA a o rámci, podľa ktorého PISA hodnotí čitateľskú gramotnosť 15-ročných žiakov. V druhej kapitole s názvom „Úlohy zadania“ je zaradených sedem úloh – motivačných textov (Balón, Bezpečnosť mobilných telefónov, Čistenie zubov, Darujte krv, Ide o hru, Lakomec a jeho zlato, Teleworking) a k nim spolu 26 otázok, ktoré z týchto motivačných textov vychádzajú. Každá úloha je označená názvom (napríklad Balón), otázky v nej sú označené číslom (napríklad Otázka 3) ale aj kódom, akým je označená vo všetkých prístupných materiáloch či už v slovenskom alebo v anglickom jazyku (napríklad R417Q06). Takéto isté označenie majú úlohy a otázky aj v tretej kapitole s názvom „Úlohy riešenia“. V tejto kapitole čitateľ nájde správne riešenia otázok s výberom odpovede (A, B, C, D) z viacerých poskytnutých možností, ale aj návod na hodnotenie otvorených úloh a pridelované kódy pri správnej (kód 2 resp. kód 1), čiastočne správnej (kód 1), nesprávnej (kód 0) a chýbajúcej odpovedi (kód 9). Ako príklady možných správnych, čiastočne správnych, prípadne nesprávnych odpovedí sú uvádzané konkrétne použité odpovede žiakov. Kurzívou sú vytlačené pokyny pre hodnotiteľa.

Zbierka uvoľnených úloh ilustruje čitateľské zručnosti 15-ročných žiakov tak, ako ich definuje pod pojmom čitateľská gramotnosť štúdia OECD PISA. Želáme všetkým učiteľom, aby pre nich táto publikácia bola zdrojom inšpirácie pri rozvíjaní čitateľskej gramotnosti ich žiakov.

¹ Vybrané úlohy netvoria súvislý testový materiál; sú iba ukážkou rôznorodosti možných textov, úloh, prístupov k testovaniu žiakov a podobne. Hodnotenie žiakov na uvoľnených úlohách nemá výpovednú hodnotu.

1 Čitateľská gramotnosť podľa rámca PISA 2009

PISA definuje čitateľskú gramotnosť ako porozumenie a používanie písaných textov, uvažovanie o nich a zaangažovanosť čitateľa do čítania² za účelom dosahovania osobných cieľov, rozvíjania vlastných vedomostí a schopností a podieľania sa na živote spoločnosti.

Hodnotenie čitateľskej gramotnosti v štúdii PISA je založené na troch základných aspektoch:

- ✓ **texty** predstavujú rozličné druhy písaných materiálov, ktoré žiaci čítajú,
- ✓ **činnosti**³, to sú kognitívne postupy čitateľa pri práci s textom a
- ✓ **situácie**, ktoré predstavujú zamýšľané využitie textu z pohľadu jeho autora.

Tvorcovia testov zostavujú na základe týchto troch aspektov testové otázky, neskôr sa prostredníctvom nich hodnotia výkony žiakov a interpretujú výsledky testov.

Čitateľ na čítanie potrebuje texty. Výber textov podľa rozličných charakteristík sa v cykle PISA 2009 v porovnaní s predchádzajúcimi cyklami rozšíril. Z pôvodného členenia sa zachovalo rozlišovanie textov podľa **formy a typu textu**. Podľa **formy** PISA rozlišuje texty:

- ✓ **súvislé**,
- ✓ **nesúvislé**,
- ✓ **kombinované** (kombinácia súvislých a nesúvislých textov) a
- ✓ **zložené texty** (pozostávajú z viacerých z viacerých samostatných textov).

Jednotlivé **typy textov** sa od seba odlišujú spôsobom spracovania, výberom jazykových prostriedkov a štylizáciou. Najčastejšie využívanými typmi textov v štúdii PISA je:

- ✓ **opis**,
- ✓ **rozprávanie**,
- ✓ **výklad**,
- ✓ **argumentácia**,
- ✓ **návod** a
- ✓ rozličné **protokoly** a
- ✓ **zápisnice**.

Vzhľadom na neustále narastajúce množstvo textov vyskytujúcich sa v bežnom živote v elektronickej podobe zachytáva PISA 2009 aj tento jav prostredníctvom *ERA (Electronic Reading Assessment)*,

² Tento pojem vyjadruje motiváciu čitateľa čítať, pričom zahŕňa emocionálne a ďalšie charakteristiky týkajúce sa správania jednotlivca, ako je záujem o čítanie, potešenie z čítania, schopnosť sebakontroly počas čítania, vnímanie sociálneho rozmeru čítania a podobne.

³ V Národnej správe PISA 2006 bol pre túto kategóriu používaný názov *procesy*.

t. j. hodnotenie čítania elektronických textov. Zohľadnením tejto skutočnosti do klasifikácie textov pribudlo rozlišovanie podľa **média**, ktorým sú texty rozširované

- ✓ na papieri alebo
- ✓ v digitálnej podobe⁴.

Fakt, že texty v digitálnej podobe umožňujú nielen čítanie hotových, nemenných textov, ale aj interakcie čitateľov prostredníctvom nich, viedol k rozlišovaniu textov podľa tohto kritéria.

- ✓ V prvom prípade je čitateľ len prijímateľ a texty slúžia na získavanie informácií z textu, napríklad domovské stránky, internetové stránky informujúce o rôznych službách a tovaroch, oficiálne internetové stránky inštitúcií, internetové stránky obsahujúce informácie pre študentov, spravodajské internetové stránky, on-line katalógy knižníc).
- ✓ V druhom prípade čitateľ môže vstupovať do textu a meniť ho a texty mu slúžia na komunikáciu, napríklad e-mail, blogy, chat rooms a podobne.

Žiak používa pri čítaní mentálne stratégie – **činnosti**. PISA sleduje nasledovné činnosti:

- ✓ nájdenie a získanie informácie,
- ✓ integrácia a interpretácia a
- ✓ uvažovanie a hodnotenie.

V štúdii PISA sa rozlišujú texty aj podľa toho, s akým zámerom autor text tvorí. Z tohto hľadiska PISA rozlišuje štyri základné **situácie** čítania:

- ✓ čítanie na súkromné účely,
- ✓ čítanie na verejné účely,
- ✓ čítanie na pracovné účely a
- ✓ čítanie na vzdelávanie.

Situácia čítania má vzťah k účelu textu, pre ktorý ho autor vytvoril. Napríklad žiaci na vyučovaní bežne čítajú úryvky z umeleckých literárnych diel, ktoré autori pôvodne tvoria pre osobné potešenie a zábavu čitateľov, preto v štúdii PISA je takýto text zaradený ako čítanie na súkromné účely. Charakteristika textov podľa situácií má pri opise úrovne čitateľskej gramotnosti doplňujúcu úlohu.

Požiadavky na čitateľské zručnosti žiakov reprezentujú **úrovne** čitateľskej gramotnosti. V predchádzajúcich cykloch PISA boli čitateľské zručnosti žiakov klasifikované v rámci piatich úrovní od úrovne 1 po úroveň 5 (úroveň 1 najnižšia úroveň, úroveň 5 najvyššia možná úroveň). V cykloch PISA 2003 a PISA 2006 sa však vyskytoval významný podiel žiakov pod úrovňou 1. Pre túto skupinu žiakov nebol vtedy spracovaný opis ich čitateľských zručností, pretože testy neobsahovali žiadne položky, ktoré by to umožňovali. Z toho dôvodu bola pôvodná škála rozšírená.

Na zisťovanie čitateľských zručností žiakov s najnižším výkonom bola skonštruovaná **úroveň 1b** a na zisťovanie čitateľských zručností žiakov s najvyšším výkonom bola skonštruovaná **úroveň 6**. Avšak ešte stále jestvuje skupina žiakov, ktorí nedosahujú ani najnižšiu úroveň – úroveň 1b. Takýchto

⁴ Texty sú tlačené alebo elektronické, nosič je buď papier alebo digitálne médium

žiacov je pomerne málo (v každej zúčastnenej krajine je pod úrovňou 1b približne jeden zo sto žiakov), čo potvrdzuje, že upravená škála čitateľských zručností PISA 2009 opisuje výkon 15-ročných žiakov pomerne presne.

Z 15-ročných sledovaných žiakov sú **z testovania PISA vylúčení** tí, ktorí majú niektorú zo špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb, ktorá im zabraňuje zúčastniť sa testovania alebo im nedovoľuje vypracovať test. Prekážkami obmedzujúcimi účasť žiaka v testovaní PISA sú:

- ✓ *fyzické postihnutie* rôzneho stupňa, ktoré nedovoľuje vypracovať test, alebo vôbec sa testovania zúčastniť,
- ✓ *mentálne, emocionálne postihnutie* alebo *poruchy správania*, kvôli ktorým nie sú žiaci schopní mentálne, emocionálne alebo vplyvom porúch správania postupovať podľa pokynov testovania,
- ✓ *obmedzená znalosť testovacieho jazyka*, vzhľadom na to, že testovací jazyk nie je ich materinským jazykom⁵ a
- ✓ *poruchy učenia*, kvôli ktorým nie sú žiaci na vyučovaní skúšaní písomnou formou, prípadne ak je použitá písomná forma skúšania, títo žiaci riešia modifikované zadania, alebo majú na riešenie úloh predĺžený časový limit⁶.

V rámci štúdie PISA boli sledované aj *stratégie čítania*, a to na základe výpovedí žiakov v dotazníku. Preukázalo sa, že zohrávajú pri práci s textom a jeho porozumení významnú úlohu. Dôležitým zistením je fakt, že úroveň porozumenia čítaného textu ovplyvňujú cieľavedomé stratégie práce s textom, známe ako *metakognitívne procesy*, ktorými čitateľ vedome riadi svoj proces čítania, reguluje ho a kontroluje.

⁵ A nebol ich vyučovacím jazykom aspoň v priebehu jedného školského roka

⁶ Bližšie informácie v Technical report PISA 2006, OECD 2006, ISBN 978-92-64-04808-9

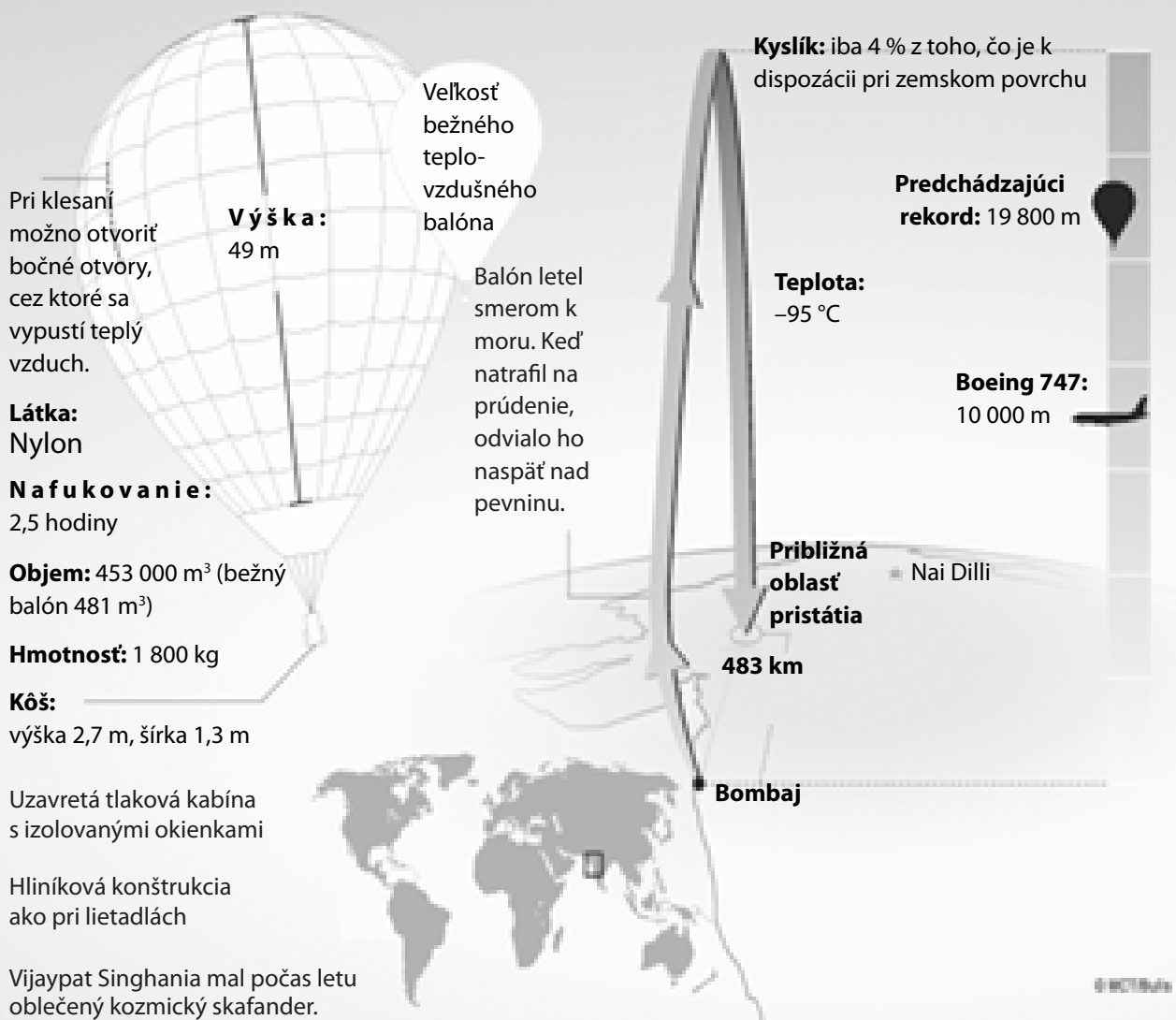
2 Úlohy – zadania

BALÓN

Výškový rekord pre teplovzdušné balóny

Indický pilot Vijaypat Singhanian 26. novembra 2005 prekonal výškový rekord pre teplovzdušné balóny. Bol prvým človekom, ktorý letel s balónom vo výške 21 000 metrov nad úrovňou mora.

Výškový rekord:
21 000 m

Využite článok „Balón“ na predchádzajúcej strane a odpovedzte na nasledujúce otázky.

Otázka 1: **BALÓN**

R417Q03 – 0 1 2 9

Vijaypat Singhania použil technológiu, ktorá sa nachádza v dvoch iných typoch dopravy. V ktorých typoch dopravy?

1.

2.

Otázka 2: **BALÓN**

R417Q04 – 0 1 9

Aký účel má zahrnutie nákresu dopravného lietadla Boeing 747 do tohto textu?

.....

.....

Otázka 3: **BALÓN**

R417Q06

- A** Na porovnanie veľkosti Singhaniiovho balóna pred nafúknutím a po ňom.
- B** Na porovnanie veľkosti Singhaniiovho balóna s veľkosťou iných teplovzdušných balónov.
- C** Na ukážku, aký malý vyzerá Singhaniiov balón zo zeme.
- D** Na ukážku, že Singhaniiov balón sa skoro zrazil s iným balónom.

Otázka 4: **BALÓN**

R417Q08

Čo je hlavnou myšlienkou tohto textu?

- A** Singhania bol počas letu balónom v nebezpečenstve.
- B** Singhania vytvoril nový svetový rekord.
- C** Singhania letel nad morom aj nad pevninou.
- D** Singhaniiov balón bol obrovský.

BEZPEČNOSŤ MOBILNÝCH TELEFÓNOV

Sú mobilné telefóny nebezpečné?

Hlavný bod

Koncom 90. rokov 20. storočia sa objavili protirečivé správy o zdravotných rizikách mobilných telefónov.

Hlavný bod

Obrovské množstvo peňazí sa investovalo do vedeckého výskumu, aby sa preskúmali účinky mobilných telefónov.

	Áno	Nie
1	Rádiové vlny, ktoré vysielajú mobilné telefóny, môžu ohrievať telesné tkanivo a pôsobia tak škodlivo.	Rádiové vlny nie sú natoľko silné, aby spôsobili tepelné poškodenie organizmu.
2	Magnetické polia vytvárané mobilnými telefónmi môžu ovplyvniť činnosť buniek vo vašom tele.	Magnetické polia sú nesmierne slabé, a preto je nepravdepodobné, že by ovplyvnili bunky v našom tele.
3	Ľudia, ktorí dlho telefonujú mobilom, sa niekedy sťažujú na únavu, bolesti hlavy a nesústredenosť.	Tieto účinky nikdy neboli spozorované v laboratórnych podmienkach a môžu byť dôsledkom iných faktorov v modernom životnom štýle.
4	U užívateľov mobilných telefónov sa s 2,5-krát väčšou pravdepodobnosťou vyvinie rakovina v oblastiach mozgu, pri ktorých mávajú telefón.	Vedci pripúšťajú, že je nejasné, či toto zvýšenie súvisí s používaním mobilných telefónov.
5	Medzinárodná agentúra na výskum rakoviny zistila súvislosť medzi rakovinou u detí a elektrickým vedením. Tak ako mobilné telefóny aj elektrické vedenia vysielajú žiarenie.	Žiarenie, ktoré vytvárajú elektrické vedenia, je iný druh žiarenia, s oveľa väčšou energiou ako tá, ktorá vychádza z mobilných telefónov.
6	Rádiofrekvenčné vlny podobné tým, ktoré sú v mobilných telefónoch, zmenili génovú expresiu u hlístovcov.	Červíky nie sú ľudia, takže nie je záruka, že naše mozgové bunky budú reagovať rovnako.

Sú mobilné telefóny nebezpečné?

Hlavný bod

Vzhľadom na obrovský počet užívateľov mobilných telefónov by aj malé nepriaznivé účinky na zdravie mohli mať veľké následky na zdravie verejnosti.

Hlavný bod

V roku 2000 Stewart Report (britský spravodaj) nezistil nijaké zdravotné problémy, ktoré spôsobujú mobilné telefóny, ale radil, aby boli najmä mladí užívatelia opatrní, kým sa neuskutoční ďalší výskum. Nasledujúca správa z roku 2004 to podporila.

Odporúča sa

Telefonujte krátko.

Nenoste telefón pri tele, keď je v pohotovostnom stave.

Kúpte si mobilný telefón s dlhou „dobou hovorov“. Je výkonnejší a nemá také silné vyžarovanie.

Neodporúča sa

Nepoužívajte mobilný telefón, ak je slabý príjem, pretože telefón potrebuje viac energie na komunikáciu so základňou, a tak je vyžarovanie rádiových vln vyššie.

Nekupujte si mobilný telefón s vysokou hodnotou SAR⁶. To znamená, že má vyššiu radiáciu.

Nekupujte ochranné „vynálezy“, ak neboli nezávisle otestované.

⁶ SAR (merná úroveň absorpcie) je hodnota elektromagnetického žiarenia, ktorú ľudské telo absorbuje pri používaní mobilného telefónu

Text na predchádzajúcich dvoch stranách pochádza z webovej stránky. Využite ho a odpovedzte na nasledujúce otázky.

Otázka 1: **BEZPEČNOSŤ MOBILNÝCH TELEFÓNOV**

R414Q02

Čo je účelom **Hlavných bodov**?

- A** Opísať nebezpečenstvá používania mobilných telefónov.
- B** Naznačiť, že diskusie o bezpečnosti mobilných telefónov stále trvajú.
- C** Opísať opatrenia, ktoré by mali urobiť tí, čo používajú mobilné telefóny.
- D** Naznačiť, že nie sú zistené nijaké zdravotné problémy, ktoré spôsobujú mobilné telefóny.

Otázka 2: **BEZPEČNOSŤ MOBILNÝCH TELEFÓNOV**

R414Q11

„Je ťažké dokázať, že jedna vec jednoznačne spôsobila druhú.“

Aký je vzťah tejto informácie k tvrdeniam v stĺpci **Áno** a **Nie** v 4. bode tabuľky **Sú mobilné telefóny nebezpečné**?

- A** Podporuje argument v stĺpci Áno, ale nedokazuje ho.
- B** Dokazuje argument v stĺpci Áno.
- C** Podporuje argument v stĺpci Nie, ale nedokazuje ho.
- D** Ukazuje, že argument v stĺpci Nie je nesprávny.

Otázka 3: **BEZPEČNOSŤ MOBILNÝCH TELEFÓNOV**

R414Q06 – 0 1 9

Pozrite sa v tabuľke na bod 3 v stĺpci **Nie**. Čo by mohlo v tejto súvislosti byť jedným z týchto „iných faktorov“? Zdôvodnite svoju odpoveď.

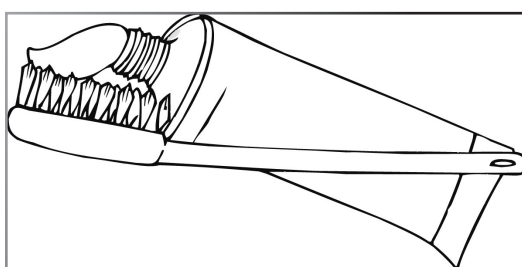
.....

Čistenie zubov

Naozaj sú naše zuby tým čistejšie, čím dlhšie a usilovnejšie si ich čistíme?

Britskí vedci hovoria, že nie. V skutočnosti vyskúšali rôzne možnosti a napokon dospeli k dokonalému spôsobu čistenia zubov. Najlepší výsledok dosiahnete, ak si ich čistíte dve minúty, ale nie priveľmi silno. Ak si ich čistíte silno, poškodzujete si zubnú sklovinu a ďasná a nezbavujete sa pritom zvyškov jedla či zubného povlaku.

Odborníčka na čistenie zubov Bente Hansenová hovorí, že je dobré držať zubnú kefku tak, ako držíte pero. „Začnite skraja a postupne čistite celý rad,“ hovorí. „Nezabudnite ani na jazyk! V skutočnosti môže obsahovať množstvo baktérií, ktoré môžu zapríčiniť zápach z úst.“

„Čistenie zubov“ je článok z nórskeho časopisu.

Využite článok „Čistenie zubov“ a odpovedzte na nasledujúce otázky.

Otázka 1: ČISTENIE ZUBOV

R403Q01

O čom je tento článok?

- A** O najlepšom spôsobe čistenia zubov.
- B** O tom, aký druh kefy je najlepšie používať.
- C** O dôležitosti dobrých zubov.
- D** O spôsobe, akým si rôzni ľudia čistia zuby.

Otázka 2: ČISTENIE ZUBOV

R403Q02

Čo odporúčajú britskí vedci?

- A** Aby ste si čistili zuby čo najčastejšie.
- B** Aby ste sa nepokúšali čistiť si kefkou jazyk.
- C** Aby ste si nečistili zuby priveľmi silno.
- D** Aby ste si čistili jazyk častejšie ako zuby.

Otázka 3: ČISTENIE ZUBOV

R403Q03 – 0 1 9

Prečo by ste si podľa Bente Hansenovej mali kefkou čistiť jazyk?

Otázka 4: ČISTENIE ZUBOV

R403Q04

Prečo sa v texte spomína pero?

- A** Aby vám to pomohlo pochopiť, ako držať zubnú kefku.
- B** Pretože obidvomi, perom aj zubnou kefkou, začínate skraja.
- C** Aby vám ukázali, že zuby si možno čistiť mnohými rôznymi spôsobmi.
- D** Pretože čistenie zubov by sme mali brať rovnako vážne ako písanie.

DARUJTE KRV

Darovanie krvi je nevyhnutné.

Neexistuje nijaký produkt, ktorý by úplne nahradil ľudskú krv. Darovanie krvi je preto nenahraditeľné a nevyhnutné pre záchranu ľudských životov.

Vo Francúzsku každoročne využije transfúziu krvi 500 000 pacientov.

Nástroje na odber krvi sú sterilné a jednorazové (striekačka, hadičky, vrecúška).

Pri darovaní krvi sa nevystavujete riziku.

Darovanie krvi:

Je to najznámejší druh darcovstva a darovanie trvá 45 minút až 1 hodinu.

Odoberá sa 450 ml vrecúško a tiež malé vzorky na testy a kontrolu.

- ☉ Muž môže darovať krv päť ráz ročne, žena tri razy.
- ☉ Darcovia môžu byť vo veku od 18 do 65 rokov.

Medzi darovaním musia byť 8-týždňové intervaly.

Text „Darujte krv“ na predchádzajúcej strane je z francúzskej webovej stránky. Využite text „Darujte krv“ a odpovedzte na nasledujúce otázky.

Otázka 1: **DARUJTE KRV**

R429Q11

Čo je hlavným účelom textu „Darujte krv“?

- A** Povzbudiť ľudí, aby darovali krv.
- B** Opísať riziká darcovstva krvi.
- C** Vysvetliť, kde môžete darovať krv.
- D** Dokázať, že mnohí ľudia pravidelne darujú krv.

Otázka 2: **DARUJTE KRV**

R429Q08 – 0 1 9

Osemnásťročná žena, ktorá dvakrát darovala krv za posledných dvanásť mesiacov, chce znova darovať krv. Za akých podmienok to smie urobiť podľa textu „Darujte krv“?

Otázka 3: **DARUJTE KRV**

R429Q09

Text hovorí: „Nástroje na odber krvi sú sterilné a jednorazové...“

Prečo text obsahuje túto informáciu?

- A** Aby vás uistili, že darovať krv je bezpečné.
- B** Aby zdôraznili, že darovať krv je potrebné.
- C** Aby vysvetlili použitie vašej krvi.
- D** Aby uviedli podrobnosti testov a kontrol.

*Dej sa odohráva v zámku pri mori
v Taliansku.*

PRVÉ DEJSTVO

- 5 Bohato zdobená host'ovská izba vo veľmi peknom zámku pri pláži. Dvere vpravo i vľavo. Sedacia súprava v strede scény: gauč, stôl a dve kreslá. Veľké okná v pozadí. Hviezdnatá noc. Na scéne je tma. Keď sa zdvihne opona, počujeme, ako sa za dverami vľavo hlasne rozprávajú nejakí muži. Dvere sa otvoria a vojdú traja páni v smokingoch. Jeden ihneď začne. Mlčky prejdú do stredu a postavlia sa okolo stola. Spolu si sadnú, Gál do kresla vľavo, Turai do kresla vpravo, Adam na gauč do stredu. Veľmi dlhé, takmer trápne ticho. Pohodlne sa natiahnu. Ticho. Potom:

GÁL

Prečo si taký zamyslený?

TURAI

- 20 Premýšľam nad tým, aké ťažké je začať hru. Predstaviť všetky hlavné postavy v úvode, keď sa to všetko začne.

ADAM

Asi to musí byť náročné.

- 25 TURAI

- Je. Čertovsky náročné. Hra sa začne. Diváci stíchnu. Herci vojdú na javisko a muky sa začnú. Trvá to večnosť, niekedy až štvrt'hodinu, kým diváci zistia, kto je kto a čo má za lubom.

GÁL

Máš ty len čudný mozog. Nemôžeš ani na jedinú minútu zabudnúť na svoje povolanie?

TURAI

- 35 To nejde.

GÁL

Neprejde ani polhodina, aby si nerozoberal divadlo, hercov, hry. Na tomto svete sú aj iné veci.

- 40 TURAI

Nie sú. Ja som dramatik. To je moje prekliatie.

GÁL

Nemal by si byť takým otrokom svojho povolania.

TURAI

- 45 Ak ho neovládaš, si otrok. Nie je nič medzi tým. Ver mi, nie je to žiadna psina dobre začať hru. Je to jeden z najtvrdších orieškov inscenačnej techniky. Pohotovo uviest' postavy. Pozrime sa na túto scénu, na nás troch tu. Traja páni v smokingoch. Povedzme, že nevojdú do tejto miestnosti v tomto veľkolepom zámku, ale na scénu na začiatku hry. Museli by sa rozprávať o množstve nezaujímavých vecí, kým by vysvitlo, kto sú. Nebolo by oveľa ľahšie začať to všetko tým, že by sme vstali a predstavili sa? Vstane. Dobrý večer. My traja sme hostia na tomto zámku. Práve sme prišli z jedálne, kde sme si dali vynikajúcu večeru a vypili sme dve fľaše šampanského. Ja sa volám Sándor Turai, som dramatik, už tridsať rokov píšem divadelné hry, je to moje povolanie.
- 60 Bodka. Na rade ste vy.

GÁL

- Vstane. Ja sa volám Gál a tiež som dramatik. Ja tiež píšem hry, všetky spolu tuto s týmto pánom. Sme slávna dvojica dramatikov. Na všetkých divadelných plagátoch dobrých komédií a operiet stojí: napísali Gál a Turai. Prirodzene, je to aj moje povolanie.

GÁL a TURAI

- 75 Spolu. A tento mladý muž...

ADAM

- Vstane. Tento mladý muž je – ak mi dovolíte – Albert Adam, dvadsaťpäťročný skladateľ. Skomponoval som hudbu k najnovšej operete týchto dvoch láskavých pánov. Je to moja prvá práca pre divadlo. Títo dvaja postarší anjeli ma objavili a teraz by som sa s ich pomocou rád stal slávnym.
- 85 Dali ma pozvať do tohto zámku. Dali mi ušiť frak a smoking. Inými slovami, zatiaľ som chudobný a neznámy. A inak som sirota a vychovala ma stará mama. Stará

	mama umrela. Som na tomto svete sám.		
90	Nemám meno, nemám peniaze.	TURAI	Nebolo by ľahšie začať hru takto?
	Ale si mladý.	TURAI	
		GÁL	
	A nadaný.	105	Keby sme to mohli urobiť, bolo by ľahké písať hry.
95		TURAI	
	ADAM		Ver mi, že to nie je až také náročné. Len si to celé predstav ako...
	A som zamilovaný do sólistky.		
		TURAI	
	To si nemal dodať. Všetci diváci by na to aj tak prišli.	110	Dobre, dobre, dobre, len zase nezačni rozprávať o divadle. Už mám toho po krk. Porozprávame sa zajtra, ak chceš.
100	Všetci si sadnú.		

„Ide o hru“ je začiatok hry maďarského dramatika Ferenca Molnára.

Využite text „Ide o hru“ na predchádzajúcich dvoch stranách a odpovedzte na nasledujúce otázky. (Číslovanie riadkov na okraji scenára vám pomôže nájsť časti, ktoré sa spomínajú v otázkach.)

Otázka 1: IDE O HRU

R452Q03 – 0 1 9

Čo robili postavy v hre **bezprostredne predtým**, ako sa zdvihla opona?

.....

Otázka 2: IDE O HRU

R452Q04

„Trvá to večnosť, niekedy až štvrťhodinu...“ (riadky 28 – 29)

Prečo je podľa Turaia štvrťhodina „večnosť“?

- A** Je to dlhá doba na to, aby sme očakávali, že obecenstvo bude ticho sedieť v plnom divadle.
- B** Zdá sa, že to trvá večne, kým sa situácia na začiatku hry vyjasní.
- C** Vždy sa zdá, že to trvá dlho, kým dramatik napíše začiatok hry.
- D** Zdá sa, že čas plynie pomaly, keď sa v hre odohráva významná udalosť.

Otázka 3: IDE O HRU

R452Q06 – 0 1 9

Jeden čitateľ povedal: „Adam je z tých troch postáv pravdepodobne najrozrušenejší z toho, že je na zámku.“

Čo by mohol čitateľ povedať na potvrdenie tohto názoru? Využite text a zdôvodnite svoju odpoveď.

.....

.....

Otázka 4: IDE O HRU

R452Q07

Čo vlastne autor hry Molnár predvádza v tomto úryvku?

- A** Ukazuje spôsob, akým si každá postava vyrieši vlastný problém.
- B** Necháva postavy ukázať, ako vyzerá večnosť v hre.
- C** Uvádza príklad typickej a tradičnej úvodnej scény v hre.
- D** Využíva postavy, aby vyjadrili jeden z jeho tvorivých problémov.

Otázka 5: **IDE O HRU**

R452Q09

Ktorá z nasledujúcich viet najlepšie vyjadruje spôsob, ako sa postavy správajú v tomto úryvku?

- A** Sú sentimentálne a dojaté.
- B** Sú vtipné a veselé.
- C** Sú zdvorilé a odmerané.
- D** Sú nervózne a znepokojené.

LAKOMEC A JEHO ZLATO

Ezopova bájka

Lakomec predal všetko, čo mal, kúpil si hrudu zlata a zakopal ju do jamy pri starom múre. Každý deň sa chodil na ňu pozeráť. Jeden z jeho robotníkov si však všimol, že lakomec akosi často navštevuje to miesto, a rozhodol sa sledovať ho. Robotník čoskoro odhalil tajomstvo skrytého pokladu, vykopal zlato z jamy a ukradol ho. Pri najbližšej návšteve lakomec zistil, že jama je prázdna, začal si trhať vlasy a nahlas nariekať. Keď jeho sused videl, ako žiali, a dozvedel sa príčinu, povedal mu: „Prosím ťa, nesmúť tak. Vezmi kameň, ulož ho do tej jamy a predstavuj si, že zlato je ešte stále tam. Urobí ti rovnakú službu, lebo keď zlato bolo v jame, nemal si ho, ani si ho nijako nevyužíval.“

Využite bájku „Lakomec a jeho zlato“ na predchádzajúcej strane a odpovedzte na nasledujúce otázky.

Otázka 1: LAKOMEC

R433Q01 – 0 1 9

Prečítajte nasledujúce vety a očísľujte ich podľa poradia udalostí v texte.

Lakomec sa rozhodol vymeniť všetky svoje peniaze za hrudu zlata.

☐

Jeden muž ukradol lakomcovo zlato.

☐

Lakomec vykopal jamu a skryl do nej svoj poklad.

☐

Lakomcov sused povedal, aby nahradil zlato kameňom.

☐

Otázka 2: LAKOMEC

R433Q02

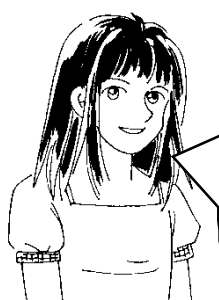
Aké je hlavné poučenie z tohto príbehu?

- A** Nehromadíte bohatstvo, ktoré vám môžu ukradnúť.
- B** Dôverovať iným ľuďom je chyba.
- C** Nepoužívať to, čo máte, je to isté, ako nemať to.
- D** Nesmúťte za vecami, ktoré nemožno zmeniť.

Otázka 3: LAKOMEC

R433Q05 – 0 1 9

Nasleduje časť rozhovoru medzi dvoma ľuďmi, ktorí čítali bájku *Lakomec a jeho zlato*.

Hovoriaca 1

Ten sused
bol odporný.
Mohol mu poradiť,
aby nahradil zlato
niečím lepším
než kameňom

Hovoriaci 2

Nie,
nemohol.
Kameň bol
v tom
príbehu
dôležitý.

Čo by mohol Hovoriaci 2 povedať na podporu svojho stanoviska?

Otázka 4: **LAKOMEC**

R433Q07-0 1 9

Ako získal lakomec hrudu zlata?

.....

TELEWORKING

Metóda budúcnosti

Len si predstavte, aký nádherný by bol „teleworking“¹, pracovať cez elektronickú diaľnicu. Všetku prácu by ste robili na počítači alebo cez telefón! Už by ste sa nemuseli tlačiť v preplnených autobusoch alebo vlakoch či strácať celé hodiny cestovaním do práce a z práce. Mohli by ste pracovať, kde len chcete – len si pomyslíte na všetky tie pracovné príležitosti, ktoré by sa vám otvorili!

Mária

Vznikajúca katastrofa

Obmedzenie času stráveného cestovaním do práce a zníženie spotreby energie, ktorá je na to potrebná, je, samozrejme, dobrý nápad. No taký cieľ by sme mali dosiahnuť zlepšením verejnej dopravy alebo zabezpečením, aby sa pracoviská nachádzali blízko miest, kde ľudia žijú. Ambiciózna myšlienka, že teleworking by mal byť súčasťou spôsobu života každého človeka, povedie iba k tomu, že ľudia budú čoraz väčšími ponorení do seba. Naozaj chceme, aby sa náš pocit, že sme súčasťou nejakého spoločenstva, zhoršil ešte väčšími?

Richard

¹ Teleworking alebo telecommuting je termín, ktorý vytvoril Jack Nilles začiatkom 70. rokov minulého storočia na opísanie situácie, keď pracovníci pracujú na počítačoch mimo sídla firmy (napríklad doma) a odosielať údaje a dokumenty do sídla firmy cez telefónne linky.

Využite text „Teleworking“ a odpovedzte na nasledujúce otázky.

Otázka 1: **TELEWORKING**

R458Q01

Aký je vzťah medzi textami „Metóda budúcnosti“ a „Vznikajúca katastrofa“?

- A** Používajú rôzne argumenty, ktoré vedú k tomu istému záveru.
- B** Sú napísané rovnakým štýlom, ale sú o úplne odlišných témach.
- C** Vyjadrujú to isté všeobecné stanovisko, ale prichádzajú k odlišným záverom.
- D** Vyjadrujú protikladné stanoviská k tej istej téme.

Otázka 2: **TELEWORKING**

R458Q04

S ktorým tvrdením by súhlasili obaja – aj Mária, aj Richard?

- A** Ľudia by mali mať dovolené pracovať toľko hodín, koľko chcú.
- A** Nie je dobré, aby ľudia trávili priveľa času cestovaním do práce.
- C** Teleworking by sa nehodil každému.
- D** Vytváranie spoločenských vzťahov je najdôležitejšia súčasť práce.

Otázka 3: **TELEWORKING**

R458Q07 – 0 1 2 9

Uvedte jeden druh práce, pri ktorom by bolo ťažké pracovať pomocou teleworkingu. Zdôvodnite svoju odpoveď.

.....

3 Úlohy – riešenia

BALÓN

Otázka 1

Správna odpoveď

Kód 2: Spomenie OBOJE, lietadlá AJ raketu (v akomkoľvek poradí). *[môže zahrnúť obidve odpovede do jedného riadku]*

- ⊙ 1. Lietadlo
2. Kozmická loď
- ⊙ 1. Lietadlá
2. Kozmické lode
- ⊙ 1. Cestovanie lietadlom
2. Cestovanie raketou
- ⊙ 1. Boeing
2. Rakety
- ⊙ 1. Prúdové lietadlá
2. Rakety

Čiastočne správna odpoveď

Kód 1: Spomenie IBA lietadlá ALEBO raketu.

- ⊙ Raketa
- ⊙ Let vesmírom
- ⊙ Kozmické rakety
- ⊙ Rakety
- ⊙ Lietadlo
- ⊙ Lietadlá
- ⊙ Letecké cestovanie
- ⊙ Boeing
- ⊙ Prúdové lietadlá

Nesprávna odpoveď

Kód 0: Uvedie nedostatočnú alebo nejasnú odpoveď.

- ⊙ Vzducholode

Prejaví nepresné pochopenie materiálu alebo uvedie neprijateľnú či nepodstatnú odpoveď.

- ⊙ Kozmické skafandre *[to nie je typ dopravy]*

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

Otázka 2

☐ **Správna odpoveď**

Kód 1: Zmieni sa o výške. Môže spomenúť porovnanie medzi dopravným lietadlom a balónom.

- ⊙ Ukázať, ako vysoko sa dostal balón.
- ⊙ Zdôrazniť, že balón letel naozaj vysoko.
- ⊙ Ukázať, že tento rekord bol naozaj pôsobivý – balón sa dostal vyššie ako dopravné lietadlá!
- ⊙ Ako porovnávací bod, pokiaľ ide o výšku.

☒ **Nesprávna odpoveď**

Kód 0: Uvedie nedostatočnú alebo nejasnú odpoveď.

- ⊙ Ukázať, aký pôsobivý bol jeho rekord. [*priveľmi nejasná odpoveď*]
- ⊙ Ako porovnanie.

Prejaví nepresné pochopenie materiálu alebo uvedie neprijateľnú či nepodstatnú odpoveď.

- ⊙ Aj balón, aj dopravné lietadlá lietajú.
- ⊙ Aby to vyzeralo pekne.

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

Otázka 3

☐ **Správna odpoveď**

Kód 1: **B** Na porovnanie veľkosti Singhaniovoho balóna s veľkosťou iných teplovzdušných balónov.

☒ **Nesprávna odpoveď**

Kód 0: Iné odpovede.

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

Otázka 4

☐ **Správna odpoveď**

Kód 1: **B** Singhanian vytvoril nový svetový rekord.

☒ **Nesprávna odpoveď**

Kód 0: Iné odpovede.

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

BEZPEČNOSŤ MOBILNÝCH TELEFÓNOV

Otázka 1

☐ **Správna odpoveď**

Kód 1: **B** Naznačiť, že diskusie o bezpečnosti mobilných telefónov stále trvajú.

☒ **Nesprávna odpoveď**

Kód 0: Iné odpovede.

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

Otázka 2

☐ **Správna odpoveď**

Kód 1: **C** Podporuje argument v stĺpci Nie, ale nedokazuje ho.

☒ **Nesprávna odpoveď**

Kód 0: Iné odpovede.

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

Otázka 3

☐ **Správna odpoveď**

Kód 1: Identifikuje faktor v modernom životnom štýle, ktorý by mohol súvisieť so slabosťou, bolesťami hlavy alebo nesústredením. Vysvetlenie môže byť zrejmé samo osebe alebo obsiahnuté.

- ⊙ Nedostatok spánku. Ak nespíte, budete malátni.
- ⊙ Príveľká zaneprázdnenosť. To človeka unavuje.
- ⊙ Príveľa domácich úloh, z toho býva človek unavený A bolí ho hlava.
- ⊙ Hluk – z toho bolí hlava.
- ⊙ Stres.
- ⊙ Práca do neskorých hodín.
- ⊙ Skúšky.
- ⊙ Svet je príveľmi hlučný.
- ⊙ Ľudia neodpočívajú.
- ⊙ Ľudia nestavajú na prvé miesto veci, na ktorých záleží, a tak sú podráždení a chorí.
- ⊙ Počítače.
- ⊙ Znečistenie.
- ⊙ Pridlhé sledovanie televízie.
- ⊙ Drogy.
- ⊙ Mikrovlnky.
- ⊙ Príveľa mailovania.

Nesprávna odpoveď

Kód 0: Uvedie nedostatočnú alebo nejasnú odpoveď.

- ⊙ Slabosť. *[opakuje informáciu z textu]*
- ⊙ Únava. *[opakuje informáciu z textu]*
- ⊙ Nesústredenosť. *[opakuje informáciu z textu]*
- ⊙ Bolesť z hlavy. *[opakuje informáciu z textu]*
- ⊙ Životný štýl. *[nejasná odpoveď]*

Prejaví nepresné pochopenie materiálu alebo uvedie neprijateľnú či nepodstatnú odpoveď.

- ⊙ Boľavé uši.
- ⊙ Šálky na vajíčka.

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

ČISTENIE ZUBOV

Otázka 1

☐ **Správna odpoveď**

Kód 1: **A** O najlepšom spôsobe čistenia zubov.

☒ **Nesprávna odpoveď**

Kód 0: Iné odpovede.

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

Otázka 2

☐ **Správna odpoveď**

Kód 1: **C** Aby ste si nečistili zuby príliš silno.

☒ **Nesprávna odpoveď**

Kód 0: Iné odpovede.

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

Otázka 3

☐ **Správna odpoveď**

Kód 1: Zmieni sa buď o baktériách, ALEBO o zbavení sa zápachu z úst, ALEBO uvedie oboje. Odpoveď môže parafrázovať text alebo priamo z neho citovať.

- Ⓐ Aby sme sa zbavili baktérií.
- Ⓑ Jazyk obsahuje baktérie.
- Ⓒ Baktérie.
- Ⓓ Lebo sa tak môžete zbaviť zápachu z úst.
- Ⓔ Zápach z úst.
- Ⓕ Aby sme odstránili baktérie, a tým zabránili zápachu z úst. [oboje]
- Ⓖ V skutočnosti môže obsahovať množstvo baktérií, ktoré môžu zapríčiniť zápach z úst. [oboje]
- Ⓗ Baktérie môžu byť príčinou zápachu z úst.

☒ **Nesprávna odpoveď**

Kód 0: Uvedie nedostatočnú alebo nejasnú odpoveď.

Prejaví nepresné pochopenie materiálu alebo uvedie neprijateľnú či nepodstatnú odpoveď.

- Ⓐ Mali by ste si čistiť zuby kefkou tak, ako držíte pero.
- Ⓑ Nečistite kefkou prisilno.
- Ⓒ Aby ste nezabudli.
- Ⓓ Aby ste uvoľnili zvyšky jedla.

- ⦿ Aby ste odstránili zubný povlak.

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

Otázka 4

☐ **Správna odpoveď**

Kód 1: **A** Aby vám to pomohlo pochopiť, ako držať zubnú kefku.

☐ **Nesprávna odpoveď**

Kód 0: Iné odpovede.

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

DARUJTE KRV

Otázka 1

☐ **Správna odpoveď**

Kód 1: **A** Povzbudiť ľudí, aby darovali krv.

☒ **Nesprávna odpoveď**

Kód 0: Iné odpovede.

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

Otázka 2

☐ **Správna odpoveď**

Kód 1: Uvedie, že musí uplynúť dostatočný čas od jej posledného darovania.

- Ⓐ Závisí to od toho, či uplynulo 8 týždňov od jej posledného darovania.
- Ⓑ Môže, ak to bolo dostatočne dávno, inak nemôže.

☒ **Nesprávna odpoveď**

Kód 0: Uvedie nedostatočnú alebo nejasnú odpoveď.

- Ⓐ čas

Prejaví nepresné pochopenie materiálu alebo uvedie neprijateľnú či nepodstatnú odpoveď.

- Ⓑ Ak je dosť stará, môže.
- Ⓒ Pokiaľ nedarovala krv priveľa ráz v tomto roku, tak môže.

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

Otázka 3

☐ **Správna odpoveď**

Kód 1: **A** Aby vás ubezpečili, že darovať krv je bezpečné.

Kód 0: Iné odpovede.

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

Otázka 1

☐ Správna odpoveď

Kód 1: Zmieni sa o večeri alebo pití šampanského. Môže parafrázovať text alebo priamo z neho citovať.

Práve večerali a pili šampanské.

- ⊙ „Práve sme prišli z jedálne, kde sme si dali vynikajúcu večeru a vypili sme dve fľaše šampanského.“ *[priamy citát]*
- ⊙ „vynikajúcu večeru a vypili sme dve fľaše šampanského.“ *[priamy citát]*
- ⊙ Večera a nápoje.
- ⊙ Večera.
- ⊙ Pili šampanské.
- ⊙ Večerali a pili.
- ⊙ Boli v jedálni.

☐ Nesprávna odpoveď

Kód 0: Uvedie nedostatočnú alebo nejasnú odpoveď.

Prejaví nepresné pochopenie materiálu alebo uvedie neprijateľnú či nepodstatnú odpoveď.

- ⊙ My traja sme hostia na tomto zámku.
- ⊙ Nahlas sa rozprávajú za dverami. *[Toto je časť prvého dejstva, nie pred ním.]*
- ⊙ Dali Adamovi ušiť frak a smoking. *[nie **bezprostredne** pred udalosťami textu]*
- ⊙ Pripravovali sa vyjsť na scénu. *[To sa týka skôr hercov, nie postáv.]*
- ⊙ Odohráva sa v zámku pri mori v Taliansku.
- ⊙ Rozprávanie o divadle.

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

Otázka 2

☐ Správna odpoveď

Kód 1: **B** Zdá sa, že to trvá večne, kým sa situácia na začiatku hry vyjasní.

☐ Nesprávna odpoveď

Kód 0: Iné odpovede.

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

Otázka 3

☐ **Správna odpoveď**

Kód 1: Naznačí kontrast medzi Adamom a ostatnými dvoma postavami tým, že spomenie niečo z nasledujúceho: Adamovo postavenie najchudobnejšieho alebo najmladšieho z postáv, jeho neskúsenosť v úlohe celebrity.

- ⊙ Adam je chudobný, musí byť vzrušený z toho, že býva v luxusnom zámku.
- ⊙ Musí byť šťastný, že je s dvoma chlapíkmi, ktorí ho môžu urobiť slávnym.
- ⊙ Skladá hudbu s dvoma naozaj slávnymi osobami.
- ⊙ Je mladý a mladí ľudia sa vedú všetkým väčší nadchnúť, to je fakt!
- ⊙ Je mladý na to, aby bol ubytovaný v zámku. *[minimálne]*

☐ **Nesprávna odpoveď**

Kód 0: Uvedie nedostatočnú alebo nejasnú odpoveď.

- ⊙ Je vzrušený. *[opakuje základ]*

Prejaví nepresné pochopenie materiálu alebo uvedie neprijateľnú či nepodstatnú odpoveď.

- ⊙ Je umelec.
- ⊙ Zamiloval sa. *[to nie je vysvetlenie, prečo je vzrušený z toho, že je ubytovaný v zámku]*
- ⊙ Adam musí byť vzrušený, určite sa zjaví tá sólistka. *[nič v texte to nepotvrzuje]*
- ⊙ Dostal smoking. *[vysvetľujúci detail, nie samotný dôvod]*

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

Otázka 4

☐ **Správna odpoveď**

Kód 1: **D** Využíva svoje postavy, aby vyjadrili jeden z jeho tvorivých problémov.

☐ **Nesprávna odpoveď**

Kód 0: Iné odpovede.

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

Otázka 5

☐ **Správna odpoveď**

Kód 1: **B** Sú vtipné a veselé.

☐ **Nesprávna odpoveď**

Kód 0: Iné odpovede.

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

LAKOMEC A JEHO ZLATO

Otázka 1

☐ **Správna odpoveď**

Kód 1: Štyri správne odpovede v poradí: 1, 3, 2, 4.

☒ **Nesprávna odpoveď**

Kód 0: Iné odpovede.

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

Otázka 2

☐ **Správna odpoveď**

Kód 1: **C** Nepoužívať to, čo máte, je to isté ako nemať to.

☒ **Nesprávna odpoveď**

Kód 0: Iné odpovede.

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

Otázka 3

☐ **Správna odpoveď**

Kód 1: Rozpozná, že hlavná myšlienka príbehu spočíva v tom, že zlato je nahradené niečím zbytočným alebo bezcenným.

- ⦿ Muselo byť nahradené niečím bezcenným, aby to názorne ukázal.
- ⦿ Kameň je v príbehu dôležitý, lebo ide o to, že mohol rovnako zakopať aj kameň, lebo aj tak mu zlato nijako neposlúžilo.
- ⦿ Keby ste ho nahradili niečím lepším ako kameňom, nevystihlo by to podstatu, lebo tá zahrabaná vec musí byť niečo naozaj zbytočné.
- ⦿ Kameň je bez úžitku, ale pre lakomca nemalo úžitok ani zlato.
- ⦿ Niečo lepšie by bolo čosi, čo mohol použiť – zlato nepoužíval, preto to ten chlapík zdôrazňoval.

☒ **Nesprávna odpoveď**

Kód 0: Uvedie nedostatočnú alebo nejasnú odpoveď.

- ⦿ Kameň bol v príbehu dôležitý. [opakuje text z otázky]
- ⦿ Musel to byť kameň. [chýba vysvetlenie]
- ⦿ Bolo by to bývalo rovnaké. [nejasná odpoveď]

Prejaví nepresné pochopenie materiálu alebo uvedie neprijateľnú či nepodstatnú odpoveď.

- ⦿ Musel to byť kameň, lebo kameň je ťažký.

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

Otázka 4

☐ **Správna odpoveď**

Kód 1: Uvedie, že predal všetko, čo mal. Môže parafrázovať text alebo priamo z neho citovať.

- Ⓐ Predal všetko, čo mal.
- Ⓑ Predal všetky svoje veci.

☐ **Nesprávna odpoveď**

Kód 0: Uvedie nedostatočnú alebo nejasnú odpoveď.

- Ⓐ Bolo jeho.
- Ⓑ Zarobil ho.

Prejaví nepresné pochopenie materiálu alebo uvedie neprijateľnú či nepodstatnú odpoveď.

- Ⓐ Ukradol ho.

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

- Ⓐ Musel to byť kameň, lebo kameň je ťažký.

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

Otázka 4

☐ **Správna odpoveď**

Kód 1: Uvedie, že predal všetko, čo mal. Môže parafrázovať text alebo priamo z neho citovať.

- Ⓐ Predal všetko, čo mal.
- Ⓑ Predal všetky svoje veci.

☐ **Nesprávna odpoveď**

Kód 0: Uvedie nedostatočnú alebo nejasnú odpoveď.

- Ⓐ Bolo jeho.
- Ⓑ Zarobil ho.

Prejaví nepresné pochopenie materiálu alebo uvedie neprijateľnú či nepodstatnú odpoveď.

- Ⓐ Ukradol ho.

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

TELEWORKING

Otázka 1

☐ **Správna odpoveď**

Kód 1: **D** Vyjadrujú protikladné stanoviská k tej istej téme.

☒ **Nesprávna odpoveď**

Kód 0: Iné odpovede.

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

Otázka 2

☐ **Správna odpoveď**

Kód 1: **B** Nie je dobré, aby ľudia trávili priveľa času cestovaním do práce.

☒ **Nesprávna odpoveď**

Kód 0: Iné odpovede.

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

Otázka 3

☐ **Správna odpoveď**

Kód 2: Identifikuje nejaký druh práce a podá prijateľné vysvetlenie, prečo osoba, ktorá vykonáva tento druh práce, nemôže pracovať metódou teleworkingu. Odpovede MUSIA špecifikovať, prečo je nutné byť fyzicky prítomný pri konkrétnej práci ALEBO ukázať, prečo by teleworking bol nepoužiteľný pre danú situáciu (napr. pre lokalitu).

- ⊙ Stavebníctvo. Je ťažké pracovať s drevom a tehliami len tak z hocikadiaľ.
- ⊙ Športovci. Ak vykonávate nejaký šport, musíte tam naozaj byť.
- ⊙ Inštalatér. Nemôžete niekomu opraviť vodovod zo svojho domu!
- ⊙ Ošetrovatelstvo – je ťažké kontrolovať pacientov cez internet.

☒ **Čiastočne správna odpoveď**

Kód 1: Identifikuje druh práce, pre ktorú je vysvetlenie zjavné samo osebe, ale neuvedie vysvetlenie ALEBO poskytne nejasné vysvetlenie.

- ⊙ Kopanie kanálov.
- ⊙ Požiarnici.
- ⊙ Kopanie kanálov, lebo musíte byť tam.

☒ **Nesprávna odpoveď**

Kód 0: Identifikuje druh práce, pre ktorý vysvetlenie nie je zjavné samo osebe, a neuvedie nijaké vysvetlenie.

- ⊙ Študent.

Uvedie nedostatočnú alebo nejasnú odpoveď.

- ⊙ Manažér. Na to musíte byť v kancelárii. [nejasná odpoveď]

Prejaví nepresné pochopenie materiálu alebo uvedie neprijateľnú či nepodstatnú odpoveď.

- ⊙ Kopanie kanálov, lebo by to bola ťažká práca.

Kód 9: Chýbajúca odpoveď.

PRÍLOHY

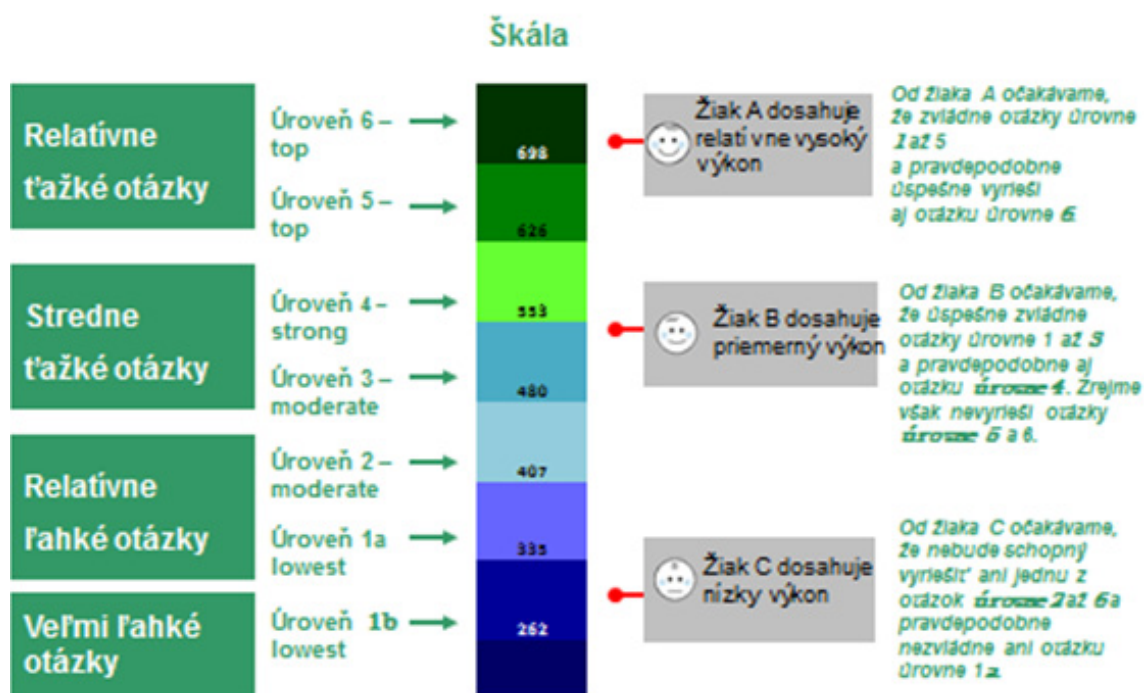
Príloha 1: **Rámec čitateľskej gramotnosti podľa PISA 2009**

Príloha 2: **Úrovne čitateľskej gramotnosti Podľa PISA 2009**

Rámec čitateľskej gramotnosti podľa PISA 2009

Text	Médium	*Papier *Digitálne médium
	Prostredie	*Autorské - čitateľ je prijímateľ *Interaktívne - čitateľ vstupuje do textu
	Forma textu	*Súvislé *Nesúvislé *Kombinované *Zložené
	Typ textu	opis, rozprávanie, výklad, argumentácia, návody, protokoly, zápisnice
Činnosti	*Nájdenie a získanie informácie *Integrácia a interpretácia *Uvažovanie a hodnotenie	
Situácie	*Čítanie na súkromné účely *Čítanie na verejné účely *Čítanie na pracovné účely *Čítanie na vzdelávanie	

Úrovně v čitateľskej gramotnosti

PISA – čitateľská gramotnosť
Úlohy 2009

Zostavila: Mgr. Daniela Heldová, PhD.

Vydal: © Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania, Pluhová 8, 831 03 Bratislava

www.nucem.sk

Rok vydania: 2011

Vydanie: prvé

Počet strán: 46

Náklad: 1 500

Neprešlo jazykovou úpravou

ISBN 978–970261–6–5

